

ITALIEN UMOR VODITELJA STAVKE.

Italijanski rudarjev valed linčanja v Butte, Mont., je zaplenjen, toda delavci so mirni.

ŠTANI SE NISO IZSLEDILE STRANOPETNIH MORIL- CEV.

Mont. — Lokalne oblasne oblasti, da store vse, da izsledijo, ki so v spanju našli Frank Littla, člana eksekucije I. W. W. in ga obesili. Policijski šerif, njegovi deputirani, državni pravnik pravijo, da je umor iznenadil in da ni sledi o morilcih. Gospodinja Littla je baje tako prestrašena, da mogoče ne bi mogla spomniti morilcev.

Nasprotno pa trdijo člani "Univerzitetnih rudniških delavcev," poznajo pet morilcev in pričajo, da odkrijejo tudi šestega.

Člani strokovne organizacije se razgovarjajo o situaciji. Različni člani priporočajo takojšnje ukrepe, zmerni člani pravijo, da je bolj pametno, če se marovati.

Italijanski rudarji vlada veliko ogorjeni valed strahopetnega umora. Rudarji ne bodo mirovali, dokler odkrijejo nizkotnih morilcev, ki so svoje roke položili na življenja ljudi, o katerem morilci, da se jim ne more brati v njih izročeh oblastim.

Morilci so se pripeljali ob tleh v avtomobilu, ko je bilo v globokem spanju. V predelu su vdrli na pravi roparski način in jim je gospodinja prešla pod pritiskom samokresnega sobno steklo, so prilekli in nje žrtve v spodnji obleki so naložili na avtomobil. Frank Littla izven mesta, da so ga nemoteno izvršili umor. Strahopetno so nabili listek z imeni za druge.

Italijanci I. W. W. so pripravili izvršiti vse, kar je v njih, da morilci prejmejo zaslužene kazni, ki jim gre po obstoječih postavah. Podali so se k šerifu zahtevali, da uvede obširno preiskavo o umoru, da se dožene, da naj morilce in jih plačal strahopetno delo.

Littla so. On je bil določen za žrtve. Svarili so nas in rekli da bo Joe Shannon drugi. Tom je tretji in nekdo drugi četrty je rekel William Sullivan, član Unije kovinskih rudniških delavcev. "Ne morem povedati kakšen uspeh smo dobili, toda vem, da so bila na njima za gotove osebe."

Shannon je predsednik štrajkarskega odbora in razume se, da imajo rudniški baroni v želd-

ne grozje, katerim groze Italijem stavke, in strahopeten, ne morejo vplivati pomirno na štrajkarje, ker štrajkarji poznajo do spoznanja, da se morilci ne strahajo umora, tudi njih namenu. Kljub temu štrajkarji mirni, dasiravno vredni dušah gnj-v do strahopetnosti morilcev, ki se poslužujejo zavratnega umora, da se rešijo svojega neizprosnega in neizpustljivega nasprotnika.

Italijan, advokat Unije kovinskih rudniških delavcev, je še do- kazal svojim opazkom: "Podvzeto potrebuje korake, da pre- stavi izgred. Stvari pojdemo, toda legalnim putem."

Italijanski advokati se spoznati, da štrajkajoči rudarji mirni morilci, ki live po zakonih in da morilci in anarhiste iskati med razno bando, ki se vsled la- gnosti po večjem profitu ne- spuščajo na najbolj strahopetnega

Wood, finančni tajnik I. W. W. je o morilcih izrazil slede- čo: "Frank Littla ni umrl v rokah morilcev in drugih meščanov. On je bila banda vratezov izven vrste. Ne morem soditi, ali je kdo drugi kot rudniški član iz Montana."

VEČNO VPRAŠANJE O PROHIBICIJI.

Senat je sprejel dodatek k ustavi, ki določa prohibicijo, ako ga potrdi 36 držav.

SAMA POTRATA ČASA.

Washington, D. C. — Odkar je prišla živilska predloga v kongresu na dnevni red, se piše in govori o prohibiciji, kakor da ne gre za ohranitev živčevja in znižanja cen, ampak kot da je glavno vprašanje, kaj smejo ljudje piti. Nekateri menijo, da je zdaj vprašanje prohibicije rešeno, ko je senat s 65 glasovi proti 20 sprejel Sheppardovo resolucijo, ki določa, da države odločijo o prohibiciji. V resnici je pa to vprašanje tam, kjer je bilo, ker so tudi do sedaj imele države pravico, da so odločale o prohibiciji.

Kaj pravi resolucija? To, kar je dovoljenega po ustavi. Treba je, da šest in trideset držav uvede popolno prohibicijo, da bo mogoče k ustavi dodati prohibicionistični dodatek. Vendar pa ostane še odprto vprašanje, če bo to mogoče res izvršiti.

Senatni zaključek nadalje pravi, da se tega prohibicionističnega dodatka ne more dodati k ustavi, če ga niso države sprejele v teku šestih let. Sodeč po teh besedah so zmagali "mokri," a ravnotako prohibicionisti, da je zmaga na njih strani, ker bodo v šestih letih pridobili več držav za prohibicijo, kot jih potrebujejo.

Rezolucijo zdaj predlože kongresni zbornici, da glasuje o nji. V senatu so glasovali takole:

Za resolucijo:

Ashurst,	New,
Bankhead,	Newlands,
Beckham,	Norris,
Borah,	Overman,
Brady,	Owen,
Chamberlain,	Page,
Colt,	Pittman,
Cummins,	Poinexter,
Curtis,	Randsdell,
Fernald,	Robinson,
Fletcher,	Saulsbury,
Frelinghuysen,	Shafroth,
Gore,	Sheppard,
Gronna,	Sherman,
Hale,	Shields,
Harding,	Simmons,
Hollis,	Smith (Ariz.),
Johnson (Cal.),	Smith (Ga.),
Jones (N. M.),	Smith (Mich.),
Jones (Wash.),	Smith (S. C.),
Kellogg,	Smoot,
Kendrick,	Sterling,
Kenyon,	Stone,
King,	Sutherland,
Kirby,	Swanson,
Knox,	Thompson,
La Follette,	Trammell,
McCumber,	Vardaman,
McKellar,	Walsh,
McNary,	Watson,
Martin,	Williams,
Myers,	Wolcott—65.
Nelson,	

Proti resoluciji:

Brandegee,	Lewis,
Broussard,	Lodge,
Calder,	Penrose,
Culberson,	Phelan,
France,	Pomerene,
Gerry,	Reed,
Hardwick,	Underwood,
Hitehecock,	Wadsworth,
Husting,	Warren,
James,	Weeks—20.

VOLJA PROLETARCEV JE ZMAGALA.

Chicago, Ill. — Komisarji Lincoln parka so dovolili, da se lahko ljudstvo koplje ob vznožju Oak ulice od 4:30 do 9: a. m. in od 5:9 p. m.

Nelson N. Lampert, član upravne komisije za Lincoln park, se je izrazil, da naj bo dovoljeno se kopati ves dan, če ljudstvo tako zahteva.

Občinski svetovalec Earl Walker je predložil upravni komisiji petico s 1500 podpisov, v kateri ljudstvo zahteva, da je obrežje odprto ves dan za kopel. Vprašanje pride pred upravno komisijo dne 8. avgusta.

VEŽBALIŠČA BODO V TOPLIH KRAJIH.

Vojni tajnik je proti zahtevi, da bi bila vojaška vežbališča v severnih državah.

OZIRA SE NA ZIMO.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je odklonil zahtevo guvernerjev Minnesota in Wisconsin, da se milica iz teh držav vežba na severju, mesto da jo pošljejo na jug.

Vojni tajnik je zavzel isto stališče kot pri guvernerjih novoangelskih držav, ki so zahtevali, da se milica vežba v ondotnih državah. Po njegovem mnenju je nemogoče, da se čete vežbajo v severnih državah po zimi, ker bi morale kljub ostrim zimam taboriti v katorih.

Isto usodo je doletela zahteva, da se illinojska milica vežba v Rockfordu, Ill., mesto da jo pošljejo v Houston, Tex.

Vojni tajnik pravi, da je bil že zdavnej sprejet načrt, da izvežbajo milico na jugu, da so pričeli tam tudi graditi vežbališča taborišča in da je nemogoče zdaj spreminiti načrt.

Vojni department naznanja, da so se pri gradnji vežbališčnih taborišč pojavile mnoge ovire in težkoče, kar bo povzročilo, da bo morala milica iz severnih držav ostati nekaj tednov v svojih taborih, preden odide na jug.

Taborišče v Houstonu bi moralo biti dokončano do 15. avgusta, taborišča v Deming, N. M. in Waco, Tex., pa 1. avgusta. Vendar pa taborišča ne bodo zgrajena do določenega dne!

MLINARJI SO PRIPRAVLJENI POPUSTITI POLOVICO OD ROFITA?

Washington, D. C. — Iz krogov, ki zagovarjajo dva dolarja kot minimalno ceno za bušelj pšenice, prihajajo zopet tolažilne besede za ljudstvo, češ, da sod moke ne bo stal \$14.

V teh krogih pripovedujejo, da velemlinarji iz severozapada zdaj konferirajo s Herbert C. Hooverjem. Rezultat konference še ni bil objavljen, toda gospodje vedo povedati, da so velemlinarji pripravljeno popustiti na profitu. Od kod so gospodje to izvedeli, se seveda njih tajnost četudi prav natančno vedo, kakšne bodo cene za moko.

Gospodje pravijo, če bo bušelj pšenice po dva dolarja, da bo stal sod najlepše moke v Chicago \$11.50, v New Yorku pa \$12. Moko, ki jo rabijo peki, bodo v srednjem zapadu prodajali po \$9.50 sod, v New Yorku pa po \$10.

Koliko so vredne take obljube in govornice, dokazujejo obljube premogovniških baronov, ki so jih kapitalistični dnevnik kovali do neba kot nesebično patrijotično poštrevovalnost.

Obljube so bile storjene, pesem je bila zapeta patrijotični poštrevovalnosti, državni obrambni svet države Illinois je pa dognal, da napravijo premogovniški baroni pri rudniku in pri toni premoaga od \$2.15 do \$2.35. V taki žalostni luči je končala patrijotična poštrevovalnost premogovniških baronov v državi Illinois.

INOZEMCI V FRANCIJI BODO UVRŠČENI V FRANČOSKO ARMADO.

Paris. — Zbornica je sprejela postavbo, da lahko vsi inozemci iz zavezniških držav vstopijo v francosko armado. Inozemci, ki žele služiti v francoski armadi, niso prisiljeni vstopiti v legijo tujcev, ampak lahko vstopijo direktno v francosko armado.

Zakon pravi nadalje, da mora vsak inozemec, ki živi v Franciji in je podvržen vojaški službi v njegovi deželi, služiti tukaj. Če tega ne stori, ga oblasti smatrajo za vojaškega beguna.

Zakon ima namen, da prisilijo služiti v vojski Rumunce, Srbe, Črnogorce, Ruse in Angleže, ker se jim je težko vrniti domov.

POLICIJA LOVI VOJAŠKE SKRIVUNE.

Policijski načelnik v Chicagu je ukazal, da se vrši lov od hiše do hiše.

NIHČE NE BO UŠEL.

Chicago, Ill. — Policijski načelnik Schuetler je izdal svojim podrejenim organom ukaz, da pomagajo zveznim uradnikom pri lovu na mlačneže in skrivune.

aKpitan v vseh distrikt, so dobili naročilo, da gredo iskat mlačneže in skrivune od hiše do hiše, od tovarne do tovarne, od trgovine do trgovine.

Policijski bodo primerjali imena vseh, ki so podvrženi vojaški dolžnosti z imeni na registrovalnih seznamih, volilnih imenikih itd. Vojaški dolžnosti so podvrženi vsi, ki so bili dne 5. junija stari 21 let in še niso bili omenjenega dne stari 31 let.

Preiskava od hiše do hiše prične že prihodni teden in policijski načelnik izjavlja, da upa, da bo končana v enem tednu.

Mnogi fantje in moške, ki se niso registrirali, so zapustili Chicago, ker upajo, da se na ta način odtegnejo vojaški službi. Policijski in zvezni uradniki izjavljajo, da jih bodo prijeli najmanj 90 odstotkov, ker jih bodo zasledovali povsed v Združenih državah.

KANADSKI KATOLIČANI SO PROTI OBVEZNI VOJAŠKI SLUŽBI.

Montreal, Can. — Rimsko-katoliška hišarinja v Kanadi ni naklonjena obvezni vojaški službi, kar dokazujejo besede nadškofa Begina v Quebecu: "Konskripcijski zakon je nevarnost, ki navdaja kanadske duhovne a stranom."

Besede nadškofa dokazujejo, zakaj so francoski Kanadčani proti obveznemu vojaškemu zakonu. Francoski Kanadčani so katoličani in vojaški obvezni zakon ne pozna izjeme za duhovne. Od tukaj prihaja opozicija proti splošni in obvezni vojaški dolžnosti ob času vojne.

McCUMBERJEVA REZOLUCIJA SPREJETA.

Washington, D. C. — Senat je sprejel McCumberjevo resolucijo skoraj brez debate, ki nalaga predsedniku, da diplomatičnim putem dobi dovoljenje od evropskih držav, da sme njih podanike pozvati v vojaški službo in v armado, ki bo služila proti Nemčiji.

MRS. MARGARET SANGER JE ZGUBILA PRIZIV.

New York, N. Y. — Mrs. Margaret Sanger zagovornica porodne kontrole, in njena tovarišica sta bile na nižjem sodišču obsojene na manjšo kazen, ker sta podučevali žene o porodni kontroli. Vložili sta priziv na prizivni oddelek najvišjega sodišča. Kazen za mrs. Sanger je potrjena, mejtem ko je bila ovržena za njeno tovarišico Tanjio Mandel.

Mrs. Sanger vložil zdaj priziv direktno na prizivno sodišče.

GIBANJE ZA NEMŠKO REPU- BLIKO.

Chicago, Ill. — Gotovi čikaški Nemci naprednega mišljenja, ki imajo svoje pristaše tudi v New Yorku, so začeli organizirati gibanje za nemško republiko. Vodja tega gibanja je Otto C. Butz. Organizacija si je nadejala začasno ime "Prijatelji nemške republike". Vodstvo organizacije je izdalo gorak apel na vse ameriške Nemce, da se pridružijo gibanju in delujejo za novo Nemčijo, ki bo prosta kajzerizma in pruskega militarizma.

VREME

Chicago in okolica: V petek jasno s nespremenjeno temperaturo. Različni lahki vetrovi. Temperatura je v zadnjih 24 urah padla za 30 stopinj.

AVSTRIJA IN SEPARATEN MIR.

V Washingtonu so "izvedeli," da zavezniki iščejo separaten mir z Avstrijo, toda Italija je proti.

GOLA UGIBANJA.

Washington, D. C., 2. avg. — "Vojni cilj Združenih držav je poraz Nemčije. Amerika ni šla v vojno za drugo, kakor da natepe Nemčijo in nima evropskimi zavezniki nobenih dogovorov, tikačoh se njihovih vojnih ciljev." Tako je dejal danes mož, ki je v visoki vladni službi, ko so ga vprašali, kakšno stališče zavzemajo Združene države z ozirom na zahtevo Italije po avstrijskih deželah.

Dalje se je izvedelo v diplomatskih krogih, da se vrše med ententnimi zavezniki zelo važna pogajanja in druga visoka uradna oseba je izjavila, da je zdaj "velika igra v teku, ki se tiče Avstrije". Druga pa ni hotel povedati. Nekaj se plete v tajnem diplomatskem svetu in italijanski uradni krogi so zelo zainteresirani v to skrivnostno mešetarenje.

Ugibanj je seveda mnogo, a najbolj prevladuje mnenje, da delujejo zavezniki na separaten mir z Avstrijo, toda naleteli so na velike ovire in Italiji, ki odločno vstraja pri svojih zahtevah za "neodrešene dežele".

Neki diplomat je rekel v privatnem pogovoru, da Italija ne more privoliti v separaten mir z Avstrijo, ker v tem slučaju ne pričakuje, da ji Avstrija odstopi zahtevane dežele. Na drugi strani pa Anglija in Francija baje vidita priložnost za odeep Avstrije od Nemčije. Omenjeni diplomat je tudi rekel, da misli Anglija in Francija prisiliti Italijo za svoj račun, da bosta apelirali na Ameriko, da zadnja odredi Italiji premog, železo in druge potrebščine, ki jih Italija dobiva iz Amerike.

To so seveda samo ugibanja in v resnici ne ve nihče, kaj se godi. Ameriški vladni uradniki pa kažejo stališče, da se nečejo vtikati v ta vprašanja.

NOVE HOMATLJE V ANGLEŠKEM KABINETU.

London, 2. avgusta. — V zbornici je večerj zavladal vihar, ko se je raznesel gds, da vlada zahteva resignacijo Arthur Hendersona, člana vojnega sveta in tajnika delavske stranke. Čuje se, da je Henderson že resigniral svoje mesto v vojnem svetu. Krizo je povzročil viskont Duncannon, ki je zahteval pojasnila, zakaj je vlada dovolila Hendersonu, da je v družbi nekaterih socialistov obiskal zborovanje ententnih socialistov v Parizu. S Hendersonom sta šla James Ramsay MacDonald in George James Wardle, ki sta oba člana parlamenta.

Bonar Law je v imenu vlade odgovoril, da je Henderson odpoval v Pariz kot tajnik delavske stranke, ne pa kot zastopnik angleške vlade. Duncannon je nato dejal, da Henderson kot član vlade nima pravice opravljati nikakršnih "pacifističnih mislij", vsied česar ga mora vlada prisiliti, da resignira.

Vsa afera je nastala iz tega, ker je Henderson dokaj spremenil svoje stališče napram mirovni konferenci v Stockholm, odkar se je povrnil iz Rusije. Poprej je bil proti temu, da bi imeli angleški socialisti kaj opravka v Stockholm, toda ko se je vrnil iz Petrograda, je priporočal delavski stranki, da zavzre svojo resolucijo, ki je bila naperjena proti stockholmški konferenci in pošlje svoje zastopnike. Eksekutiva delavske stranke je sprejela njegov nasvet.

STAVKOKAZI SO ZASTAV. KALI.

Watertown, N. Y. — Tukaj stavkajo cestnoželezniški uslužbeni in pri izgredih je bil aretiran tudi neki stavkokaz. To je stavkokaz tako ujezilo, da so zastavkali.

DEŽ JE USTAVIL BITKO V BELGIJI.

Prpriave za nadaljne napade po 48urnem slabem vremenu. Nemški protinapadi odbiti.

RUSINJE HITE V ARMADO.

Amsterdam, 2. avg. — Nemški kaiser je sklical vojni zbor svojih armadnih poveljnikov v Brusel.

Berlin čez London, 2. avg. — Generalni štab javlja, da so bili današnji angleški napadi v Flandriji brez uspeha. Nova nemška bojna črta je ostala nedotaknjena.

Berlin čez London, 2. avg. — Avstro-nemške čete napredujejo dalje v Bukovini in sdaj stoje pred Kimpolungom.

Petrograd, 2. avg. — Vojni urad javlja, da so Rusi danes izpranili mostišče Ukli, petnajst milj istočno od Rige.

Petrograd, 2. avg. (Brsojvka Associated Press.) — V Petrogradu se organizuje nov šenski bataljon. Od vseh strani hite šenske v armado.

London, 2. avg. — Uradno javlja, da so angleške čete danes ponovile napade v Flandriji in reokupirale vse pozicije v okolici železnice Roulers-Ypres, iz katerih so jih potisnili Nemci v večerajšnjih protinapadih.

Paris, 2. avg. — Tukajšnji militaristični kritiki prerokujejo, da se bo sedanja bitka v Belgiji razvila v odločilni boj za posest Belgije in severne Francije.

London, 2. avg. — Angleško-francoske armade se pripravljajo za drugi naval v Belgiji. Torbovo bitko je vstavil hud naliv dežja proti večeru, ki se je nadaljeval večeraj in spremenil bojišče v blato in močvirje. Deževje je koristilo Nemcem, ki so se naglo opomogli, organizirali rezerve in izvršili mogočen protinapad v okoliših St. Juliena in Westhoek ob železnici, ki vodi iz Ypresa v Roulers; pri tem napadu se jim je posrečilo reokupirati St. Julien in del Westhoek.

Ujete Nemce v torkovi bitki računajo nad 6000, med katerimi je okrog sto častnikov. Iz Holandske poročajo, da so Nemci prestestili svoj glavni stan v Flandriji proti iztoku, kar znači, da se le boje za zapadno Flandrijo.

Začetek sedanje ofenzive v Belgiji je le predvečer kolosalne ofenzive, ki sta jo načrtala generala Haig in Petain proti Nemcem. Bitka bo morda trajala tedne z negotovimi varijacijami, preden pride do večje spremembe. Nemški militaristični kritiki pravijo, da so Angleži napadli s tolikim številom vojaštva, kolikor ga niso Nemci še nikdar videli pred seboj v eni sami bitki. To priznava tudi nemški generalni štab, ki javlja: "da se je pričela najslabše bitka v tretih letih vojne."

Paris, 2. avg. — Vojni urad poroča: V velikem deževju na belgijski fronti nadaljujejo naše čete s konzolidiranjem okupiranih pozicij. Na našem krilu zapadne fronte so bili večeraj artillerijski boji v okolih Hurtebise-Oraonne, Zapadno od Cerny so Nemci izvršili napad, toda bili so odbiti in 30 smo jih ujeli. Na levem bregu Mase so tudi bili topniški boji. Nemci niso ponovili infanterijskih napadov v okolih godza Avocourt in hriba št. 304.

Berlin čez London, 2. avg. — V Belgiji se je začela velika bitka, ena najstrašnejših v tretjem letu vojne, ki pa obeta, da bo za nas uspešna. Angleži in Francosi so napadli na 25 kilometrov dolgi fronti med Noordschootom in Warnetonom s tolikimi masami vojaštva, kolikor jih še ni bilo videti v eni sami bitki, odkar traja vojna. Njihov cilj je prozoren: Ofenziva je naperjena proti našim submariniskim bazam na belgijskem obrežju, ki izpodkoparajo angleško gospodarstvo na morju.

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$8 na leto, \$1.50 za pol leta in 76c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$8 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4636.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30-17) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Pomnite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Ruska komisija v Chicagu.

Danes pride v Chicagu ruska komisija, ki bo sijajno sprejeta in počaščena — upamo, da bolj kot so bile ostale komisije iz zaveznških držav, ki so pred kratkim obiskale naše mesto.

V ruskih odposlancih — med katerimi je tudi nekaj socialistov — vidimo zastopnike nove, revolucionarne Rusije, prerrojene Rusije, kjer je proletarijat danes najvišja, odločujoča sila, in kot take jih iskreno pozdravljamo.

Dobrodošli reprezentanti ruske revolucionarne demokracije, dobrodošli!

"Spirit of the British Army".

Pod tem naslovom — "Duh angleške armade" — piše poročevalec in kritik na angleški fronti, ki je analiziral duševno razpoloženje angleškega vojaka, sledeče:

"Oni (angleški vojaki) pravijo — in pravijo z radostjo, katero je težavno pojmiti — da je boljše umreti zdaj in umreti pošteno, kakor pa živeti dolgo, osramočeno življenje pod peto organiziranega in oboroženega barbarizma. To je duh angleške armade, kakor je duh francoske in večjega dela ruske armade, in upati je, da to bo duh tudi ameriške armade.

Angleška armada stremi po narodnem in mednarodnem miru. Ti ljudje so že siti vojne, zato pa hočejo dodobra končati s tevtonskim despotizmom. Ko bo to delo končano, hočejo mir — in edino ena stvar je, ki lahko prepreči mir, namreč blazne težnje takozvanega višjega razreda, ki krati pravice ljudskim masam.

Resnica pa je, da se je Tommy Atkins (tako v splošnem imenujejo angleškega vojaka) marsikaj naučil. Raznovrstne misli se sučejo v njegovi glavi, toda — kolikor sem mogel spoznati iz mirnih pogovorov z njim — on ne pravi, da zna vse. On pripozna inteligenco drugih; on ve, da so nekateri ljudje bolj nadarjeni od drugih in sposobnejši za vodstvo. To je spoznal v vojni. Ali on ve tudi to, da talentirani ljudje, na naj bodo še tako nadarjeni, ne morejo vzdrževati sveta brez krepih mišic delavskega razreda. Zato je Tommy Atkins prepričan, da bodoči mir ne bo mir, ako ne dobe delavske mišice svojega pravičnega deleža v industrijah in trgovini.

Poročevalec, ki je poslal gornje vrstice velikim ameriškim dnevnikom, je mogoče govoril s socialistom, ki nosi uniformo angleškega vojaka; toda on pravi, da je iz pogovora z mnogimi in opazovanja v splošnem prišel do zaključka, da je to "duh angleške armade". On ne podaja mnenja posameznikov, temveč slika mišljenje oborožene mase na angleški fronti v Franciji, kolikor je mogel priti z njo v dotiko. In to izvajanje poročevalca je vsekar zanimivo. Vojna je velika — šola. Vojaki se zavedajo, da obstoj, zmaga ali obramba države zavisi od njih, zato pa hočejo zahtevati "svoj pravični delež", ko se vrnejo domov. Oni hočejo mir tudi doma, to se pravi, da mora biti konec razredne vojne med delavci in kapitalisti. Te vojne pa ne bo konec, dokler ne bo konec mezdne sužnosti.

Kajzer zopet deklamira.

Nemški kajzer je čutil potrebo, da ob triletnici vojne zopet vrže "svojemu zvestnemu ljudstvu" nekaj fraz. Besede o "glorijoznih zmagah", "pravičnosti obrambne vojne" in sličnih rečeh so že stare, kakor je stara tudi kajzerjeva bahavost, da je "Nemčija nepremagljiva" in da je "Bog na strani nemškega orožja".

Frazastemu kajzerju se ni toliko čuditi, kolikor se je nemškemu ljudstvu s podaniško pametjo, ki molče požre vse, kar mu vrže bog Viljem in potem misli, da je nasičeno. Kajzer tudi pravi, da se "nemška kri ne prelija za kakšno osvajanje ali podjarmljevanje, temveč le za obstanek močnega in svobodnega nemškega cesarstva."

To je pa nov zalogaj za podaniške Nemce. Invazija Belgije, Francije, Srbije, Črne Gore, Rumunske in Poljake, kjer počenja kajzerjev militarizem najostudnejše reči, so menda le prijateljski obiski nemških čet. To niso osvajanja, kaj še! In "močno nemško cesarstvo", ki se ima raztezati od Hamburga do Bagdada pod nadvlado božanskega Viljema je seveda vredno nemške krvi, dokler jo

drage volje prelija "gmajn folk" v umetno podkurjeni veri, da brani svojo domovino.

Nemški kajzer je v momentu pozabil na rusko revolucijo in svojega prijatelja Nikolaja Romanova, ki je sanjal o Carigradu.

Barbarski umor.

Linčanje Franka Littla, člana eksekutivnega odbora I. W. W., v Butte, Mont., je nadaljni dokaz, česa so zmožni barbari v službi ameriškega kapitalizma. Vsako linčanje je barbarski umor. Čemu so potem postave in sodišča? — Organizacijo I. W. W. dolže, da je anarhistična, kaj pa je linčarska drhal? Ali ni to najostudnejša anarhija, če podivjan mob, najet od kapitalističnih tiranov, potegne človeka iz postelje v temni noči, ga odvleče na plano in umori?

Doživeli smo, da ameriški kapitalisti v imenu demokracije izvršujejo najgrše zločine. Koliko časa še?

DOPISI.

S pota. — In podal sem se na pot... brez da bi vprašal kakšno višjo oblast za svet ali — dovoljenje... kljub temu, da bogovi proizvajajo baš v teh dneh največ toplote za nas nepotrpežljive smrtnike.

Potovanje v teh vojnih časih je jako zanimivo, posebno še, ker se naša država pripravlja z vso hitrijo na vojno. Povsod je opaziti velike izpremembe: Kjer so tovarne za municijo, je vse živo; kjer so vojaška vežbališča, obstane sleherni, ki gre mimo, ter opazuje, kako se trudijo častniki z novine. Vidi se, da imajo dobro disciplino in da rekrutiranje napreduje prav dobro. Mene je to seveda jako zanimalo, ker bom skoraj gotovo okusil te sladkosti prej ali slej.

Da smo v vojnem stanju izpričuje vse, kamorkoli se ozremo. Po vseh vrtovih je posajeno ali pa posejano z razno zelenjavo, kot odmev na apel iz Washingtona. Vse izgleda nekako tajnstveno; vse je živo — vse se giblje, — povedo pa zelo malo o načrtih vlade.

Slovenski fantje so v splošnem zelo prizadeti in veliko jih bo moralo iti v armado. Ker pa spadajo ti fantje tudi v naše podporne organizacije, je po mojem mnenju tudi dolžnost istih, da saj nekaj storijo za svoje dobre in aktivne — sedaj pasivne — člane. Ako hočemo vzdržati principe bratstva, nas veže dolžnost, da storimo nekaj več, kot določajo sedanja pravila. Časi se spreminjajo in medtem nastanejo razne potrebe, katerih ne opazimo v normalnih časih. Sicer je to odvisno od nas samih, zato je pa naša dolžnost, da temeljito premislimo predloge, ki so sedaj na splošnem glasovanju, predno glasujemo...

Kot razvidno iz poročila šestmesečnih računov nadzornega odbora, je napredovala naša jednota jako dobro. Temu napredku so seveda pripomogli tudi veliko pri člani, kateri bodo vsled tega, ker so poklicani v vojno službo, postali pasivni člani organizacije. Torej če, so oni prej storili svoje dolžnosti napram jednoti, zakaj ne bi jednota strolila nekaj za nje — če ravno v to ni direktno primorana? Položaj bi bil seveda drugačen, ako bi bila vojaška služba prostovoljna; ker pa to zahteva naša vlada, se ne moremo ustavljati. Ker se je tudi naša organizacija razvila v okvirju Zedinjenih držav, je naša dolžnost, da v času nevarnosti stojimo na strani naše vlade — in obenem storimo svoje dolžnosti napram našim mladim članom — kateri so takorekoč temelj organizacije...

Na potovanju proti Chicagu sem se vstavil v lepi slovenski naselbini La Salle, Ill., kjer imajo Slovenci krásno poslopje Slov. Nar. Dom. Baš isti dan, ko sem prišel v La Salle, so priredili piknik v prid družbe S. N. D. Da so tamkajšnji Slovenci vneti za narodno podjetje in napredek, dokazuje ogromna udeležba. Kot sem čul, napreduje družba prav dobro in dolge se krči vidno, tako da ni več daleč čas, ko bo poslopje izplačano in postalo resnično le narodova last. Zato pa vsa čast tamkajšnjim Slovincem.

Poleg drugih naprav, ki jih Slovenci v vsaki naselbini potrebujejo, imajo tudi precej obširen igralni oder. Nimajo sicer zadosti oprebe, scenerij itd., kar bodo seveda nabavili pozneje. To je lep napredek; ravno dramatika je tisti faktor, ki mogoče vpliva na občinstvo v obče, — in kjer ni primernega prostora, da bi se moči dramatične razvile, izgubimo veliko na polju kulturnega delovanja!

La Sallekim Slovincem vse priznanje glede tega. — Želeti je, da jih posnemajo vse slovenske naselbine, katere še nimajo slovenskih domov!

Vsem gostoljubnim bratom in sestram se zahvaljujem za njih postrežbo, posebno pa Paul Bergerju in njegovi ženi. Za časa revizije in pregledovanja računov zadnjih šest mesecev, je bilo precej vroče; zato smo se odločili, da po končanem delu napravimo mal izlet na Potokarjev "svetovno znani" vrt, kjer se (vsaj tako sem zvedel) dogajajo jako romantične stvari... Naša ekspedicija je imela črne in zlobne mlkane, naperjene proti nedolžnemu jagnjetu, ki je potrpežljivo viselo na drog, katerega je z vso pazljivostjo vrtel mojster Fr. Kerže. Ker je bilo jagnje namerjano vsem — notranjim in zunanjim sovražnikom... smo seveda prišli vsak za svoje delo, da je bilo, pečenje tem hitreje končano. Kerže, kot rečeno, je sukal drog, Stonich je na drog obsojenega mazal s "špehom", da je lažje prenašal peklensko vročino; Ambrožič je brezplačno predaval skoro ves čas o kemiji in — pesništvu, Berger je balinal z "mešano kompanijo", Terbovec je ikal primeren prostor za ples, oziroma "polster tane", jaz sem pa zijala prodajal. Te svoje pošle bi bili o pravljali nemoteno, da nas ni presenetilo padanje neboške mane — v obliki dežja, ki se je vtil brez da bi vpošteval avtoriteto nadzornega odbora... Kaj sem hotel? Prijel sem se za nekaj drobnega — in drveli smo v pribežališče žejnih, kjer smo pozneje okusali sad greha — pardon — našega truda. Dasiravno sem imel najmanj zaslug pri vrtenju droga in mazana s "špehom", sem bil prvi pri krožniku, kar je že moja nekdanja navada. (Nato smo zapeli še nekaj lepih slovenskih pesmic, tako milo in ganljivo, kot se spodobijo ubogi slovenski pari, katere niti v dvajsetem stoletju nima narodne avtonomije... V splošnem smo pa prekosili vse pričakovanje! Kdo bi mislil, da je v naših prstih toliko žive poezije...)

Zabavali smo se izvrstno; vsa hvala in čast Čikažanom in Čikažankam za njih gostoljubnost in zabavo.

Naslednji dan sva se odpeljala z bratom Ambrožičem (ki je tudi zunanji sotrudičnik — plačan po "zgodovinsko znani meri"), proti Pennsilvaniji. Nadaljne dogodke mojega potovanja opišem prihodnjik.

Pozdravljajoč vsestransko, oštajam udani

F. S. Tauchar.

Aurora, Minn. — Iz mnogih naprednih slovenskih časopisov v Zdrženih državah se razvidi, da so v mnogih naselbinah zavedni Slovenci postavili svoj Narodni Dom, ali pa da so podvzeli akcijo postaviti istega. Iz tega se razvidi, da so se začeli Slovenci zavedati, da je Slov. Nar. Dom potreben za vsako večjo slovensko naselbino, kjer se posvetuje, izobražuje in prirajajo za izobraževanje potrebne prizaditve, brez da bi jih kdo motil ali pa celo preganjal.

Tudi na Ely, Minn., se je sprožila ta prekorsna ideja, da bi si Slovenci postavili svoj lasten Nar. Dom. Toda žalibog, ta skelja in prekorsna ideja je zaspala. Pri tem je največji vzrok osebno sovražstvo in pa lastniki dvoran, katere imajo nad saluni. Je še vedno do-

sti takih Slovencev, katere se lahko a par kozarci pive pridobi za vsako stvar, kakoršnokoli že, za napredek mu je pa deseta briga.

Toda je pa še vedno nekaj jako delavnih mož, ki delajo z vso energijo, da se sporazumno s "Slovensko čitalnico" in "Dramatičnim klubom" kljub vsem zaprekam postavi "Slovenski Narodni Dom", ki bo ponos slovenskemu narodu na Ely, Minn.

Aurora, Minn., je veliko manjša slovenska naselbina, pa ima že tri leta svoj "Narodni Dom". Pred tremi leti so se vsa slovenska društva sporazumela in so kupila dom od Finceev. Samoumevno je, da so se morali mnogo zadovoljiti, toda ker so bili v odboru aktivni možje, so vedno gledali na to, da je bilo kolikor mogoče veliko dohodkov in malo izdatkov. Na ta način se je Dom jako hitro izplaševal. Sedaj je še petsto dolarjev dolga na Domu, in tudi ta dolg bo kmalu poravnán, ako se vresniči sklep, katerega so vsa tukajšnja slovenska društva odobrila, da plača vsak član vsakega društva en dolar in 25 centov. Potem bomo Slovenci lahko ponosni, ker bomo imeli svoj lasten Narodni Dom, kateri bo popolnoma plačan, ter bomo imeli proste družbene seje, brez da bi nam kaj ukazoval kakšen "saloonkeeper", kot se to godi na Ely, Minn., (ker sem bil več let v odboru, vem iz lastne skušnje ravno iz Ely, Minnesota). Kljub temu bomo imeli še tepe dohodke v Nar. D., ker imajo drugorodna društva v njem seje, ki se do malega vrše skoro vsak delavni dan.

V tej naselbini potrebujemo še izobraževalno društvo in sicer čitalnico in dramatični klub. S tem bi privabili našo slovensko mladino, da bi se tako ne odtujila od nas. Pred šestimi ali sedmimi leti sem videl, kako so se vsa slovenska dekleta, katere so bila tukaj rojena, zanimala za dramatiko. Dramatični klub bi prinesel precejšnje dohodke, katere bi potem lahko porabili za razne časopise in dobre poučne knjige. In s tem bi se lahko izobraževali in ravno izobrazbe mi Slovenci jako potrebujemo.

V nedeljo, dne 5. avgusta, ob deveti uri dopoldne se zopet vrši seja Nar. Doma. Pozivljamo vse Slovence, da se udeležijo te seje in prepričate se o obstoju Doma. Ako vidite, da uradniki ne poslušajo pravilno, pridite na sejo in povejte, kar vidite, da ni pravilno, ker to je dolžnost vsakega in tudi pravilno. Ni pa lepo po javnih krajih krivično obsojati, o čemer niste prepričani. Na zadnji seji je bil izvoljen novi odbor in želim, da bi ti delovali z vso energijo in vestno delali, kot so stari odborniki.

Slovenci, delujmo vsi skupne za koristi slovenskega naroda, radi tega v nedeljo vsi na sejo.

Frank Martinjak.

Iz južnega Colorada do Washingtona. — Mogoče že misli kateri izmed rojakov in čitateljev "Prosvete", da me je požrla sbeška svojat v Ludlowu, Colo., ker se že toliko časa nisem nič oglašil. Tega veselja jim seveda nisem privoščil in sedaj uživam svež zrak v zeleni praproti v daljnem zapadnem Washingtonu. Da sem se preselil v te kraje, me do tega niso prisilile delavske razmere v južnem Colo. Prilile so me razmere, ki zadenejo največkrat delavce, da se mora seliti iz države v državo, kot določajo zakoni narave.

Delavske razmere v južnem Coloradu ne bom dosti opisoval, ako ravno so mi dobro znane; če bi bil pisatelj, bi lahko napisal celotno knjigo, ker sem bival tam deset let. Zasedoval sem pazno vse delavske razmere, njih napredek in napredek vseh tamošnjih narodov sploh. Toda priti nisem mogel do zaključka. Po zadnji nesrečni stavki so se zboljšale nekoliko te razmere, toda ne dosti. Vendar delavci niso toliko izkodiščani, kot so bili prej in rovi so bolj nadzirani. Vendar so delavci bolj prizadeti, kot pa premožovski baroni.

Po petnajstmesečni stavki so se delavci vrtnili premagani nazaj na delo. Toda kljub tej nesrečni stavki delavci niso obupali in začeli so nevstransko stopati v vrste organizacije in kmalu na to je American Fuel Co. morala priznati unijo in tudi podpisala pogodbo z organizacijo U. M. W. of America. Sedaj so pa začeli dobivati skebi svoje plačilo za njih izdajalsko delo. S tem je pa tudi

odklenkalo onemu skebekom dritelju, kateri je moral iskati srečno odnese zdrave pete.

Predno sem zapustil Colorado, se obiskal veliki delavski klub Ludlowu, Colo., dne 9. julija. Na tem shodu je nastopilo 150 vornikov, med njimi tudi predstavnik organizacije U. M. W., mr. J. P. White. Nad vse je bil njegov govor. V areal pretrsti njegov govor, vako ko je razlagal dananje kapitalistične in delavske razmere pivovali strašno evropsko vojednatih besedah je orisal danji kapitalistični sistem in šen delavski položaj. Gnad dve uri nepretrgoma in rečem, da je bilo več kot t postulašaleev. — Ko je končal govor, mu je ljudstvo navd ploskalo.

Kar se tiče zemlje v južnem foradu, ni vredno da bi jo val, ker je zelo nerodovitna nina so jako lepe, toda neupišena in primanjkuje vnamakanje. Kolikor jo je, zelo slaba, da niti divji poraste, kjer je.

Vožnja iz južnega Colorada Utah je zelo dolga in prijeto ven po Wyomingu, kjer si ne more dosti ogledati, sicer drugega ne vidi kot divji Sapa pa menda tudi nepripina. Veliko bolj prijatna država Washington, ker ta vsaj vsakovrstne rastline, rastejo tukaj vse rastline, se vsejejo ali vsade, še celo

Ko sem prišel v precej premožgarsko naselbino Diamond, so me tamošnji sprejeli nadvse prijazno, jim gre vsa čast in hvala od kakor tudi od soproge za postrežbo in prijaznost. Po so me na plesno veselico, ko smo povabili sem se tudi o. Na tej veselici smo se zabavrteli prav po kranjskem veselicu se je vršila na najprostoru pod košatimi je Najbolj nas je zabaval roje Kučar, čigar godba pod nje osebnim vodstvom je proiz fine komade. Krásno je bilo veike in kratkočasne har v spremstvu dveh godbeštrumentov. Takega veselja južnem Coloradu le redkokd živi.

V tej naselbini je še dosti vencev, kateri so skoro v prednega mišljenja. Kar v društvenih razmer, naprej jako dobro. Glede delavskimer mi je še malo znano kvincu. Dela se s polno prvo dela je dovolj. Kar se pa t služka, je pa vsak svoje srevač. Nekateri pa služijo tudi na drug način, namreč dimo cel dan, kar je sicer nje delo. Saj smatra p. Ko von Gajlja tudi precej to delo, kadar študira potice učava njih izvor.

Ko se nekoliko bolj ogledkajšnja okolice, hočem ne več poročati.

Frank Mila

Slovenski vojaški vinci.

Pueblo, Colo. — V tukašjn selbini so bili izrebrani sled John Kukar, Louis Korosec, lies Pogorelec, John Bahic, Jelk, John Simonik, John John Čulig, Ivan Čulig, John fanič, John Butkovič, Feliks John Roje, John Krenar, Godec, Louis Jenko, Jožef Kman, John Kočvar, Charle bec, Mark Butkovič, Matk Žšek, Jožef Perko, Anton K Jožef Papež, John Jamnik, Snedec, Jožef Snedec, Jožef bukovec, John Choraž, Jož gani Jožef Perse, John K Math Kostelec, Peter Perie, Krašovec, Jožef Kresan, Strašnik, Tony Kajzer, Tom pane, Mike Bukovič, John vel, Ivan Bukovič, Jožef Jakob Prince, John Plut, Jak Bukovec, Jakob Petric, John ke, John Mahlac, John K John Benedict, Mike M Milan Milč, John Matore, G Dubars, Mike Papež, Tom Kramar, Steve Sabo, Louis mar, John Kubalko, John John Ivan, Peter Zubar, Zibar, Frank Banko, Gust Poročevalci

V Rock Springsu, Wyo., sledenci Slovenci izrebrani sledeči: Frank Potočnik, Jo mado, John Kerlin, Joe De ranta, John Kerlin, Joe De Joe Jereb, Joe Jugovic, Fran dor, Rudolf Strass in John

Boj na evropskem bojišču.

(Nadaljevanje s prejšnje strani)
...valovi napadajočih
...stredil drug za drugim
...sterilnih "tenkov" in
...vojarskih enot in po štirinajst
...topniški preparaciji so
...pas naših obrambnih po-

General Kornilov vrhovni poveljnik ruskih armad.

Petrograd, 2. avg. — General
Brusilov je resigniral in
...poveljnikom je imeno-
...L. G. Kornilov. Gene-
...poveljnik osme ar-
...nadomestil Kornilova na
...spadajni fronti.

40.000 Grkov umrlo valed gladu.

Pariz, 2. avg. — Havasova
...javlja iz Aten, da so bolgar-
...oblasti v okupirani grški Ma-
...cedoniji izstradale na smrt 40,
...000 grških prebivalcev.

50 eroplanov je zrušil.

Pariz, 2. avg. — Stotnik George
...Guynemer, najdramatičnejši avijatik
...v francoski armadi, je včeraj po-
...dri na tla svoj petdeseti nemški
...eroplan. Guynemer je bil v bolni-
...šnici in 28. julija je šel zopet v
...službo komaj na pol ozdravljen,
...toda naslednji dan je že zrušil dva
...sovrážna eroplana.

Upor nemških vojakov v Antwerpnu.

Amsterdam, 2. avg. — Iz moje
...poročajo, da se je nedavno upro-
...200 nemških vojakov v Antwerpnu,
...ko so dobili povelje, da mora-
...oditi na fronto. Vojaki niso ho-
...teli iti in kaj se je potem zgodilo
...z njimi, poročilo ne pove.

25.000 mož registriranih v Havaji.

Honolulu, 2. avg. — Danes se
...vrši na havajskih otokih registra-
...ranje za ameriško armado. Vlad-
...ne oblasti računajo, da bo vpisa-
...nih okrog 25.000 mož.

Angleži imajo očitne granate.

London, 2. avg. — Angleški to-
...pničarji v Belgiji streljajo z novi-
...mi granatami, ki so napolnjene z
...oljem. Ko se granata razleti, briz-
...gne olje na vse strani s plamenom.

Konferenca zavazniških socia- listov.

Pariz, 2. avg. — Upravni odbor
...social. stranke je sklenil na sestau-
...ku z angleškimi in ruskimi delega-
...ti, da se francoska stranka vdeleži
...mednarodne konference v Stock-
...holmu, ki se vrši enkrat v septem-
...bru. V slučaju, da nastanejo ne-
...pričakovane težkoče, bo stranka
...apelirala, da se konferenca vrši v
...Kristijaniji. Pred konferenco se
...vrši sestanek socialistov iz enten-
...tinskih držav v Londonu. Sestanek
...se vrši 28. avgusta in do tega časa
...lahko pridejo zastopniki iz Ame-
...ke. Povabljeni sta ameriška socia-
...listična stranka in ameriška de-
...lavška zveza, da pošljeta zastopni-
...ke.

Francoski socialisti v sporazu- mu z ruskimi in angleškimi dele- gati predlagajo, da pride na dne- vni red v Stockholmu tudi točka o vprašanju odgovornosti sedanje vojne.

Rusi, ki so sestavili dne-
...vni red, izjavljajo, da ta točka
...lahko pride kot dodatek k točki —
..."Svet in mednarodna vojna," ki
...je prva na dnevnem redu.

Štrom Amerike.

STAVKA RUDARJEV V LEAD- VILLE IZRAVANA?
Leadville, Colo. — Premogovni-
...ški operatorji so podali izjavo, da
...je stavka v leadvillskem distrik-
...tu izravnan.

Mezda je povišana 50c na dan
...in minimalna dnevna mezda znaša
...\$4.00. Rudarji so zahtevali en do-
...lar povišanja na dan.

Oficijelnega poročila od strani
...organizacije se ni in radi tega je
...nemogoče vedeti, če je stavka res
...končana.

MLEKO 15 CENTOV KVORT.

Pittsburgh, Pa. — Velesni-
...karji izjavljajo, da bo mleko kma-
...lu po 15 centov kvortov. Za priho-
...dno leto se podraži mleko za
...dva centa pri kvortu. Kvort mle-
...ka bo 12 centov, torej ni več da-
...leč do 15c.

CESTNA ROPARJA STA KO- MAJ USLA LINČANJU.

Chicago, Ill. — Goldberg in
...Bergh in še dva tolovaja so usta-
...vili šest delavcev na ulici in jim
...ukazali, naj dvignejo roke kviško.
...Trije roparji so bili oboroženi s
...samokresi in eden z batom. Na-
...pad so izvršili pred tovarno Ste-
...wart Warner kompanije, pri kateri
...so bili delavci zaposleni.

Roparji so vzeli William Ko-
...ficko \$8, John Barskeju pa \$15.
...Ko so bandite imeli denar, so zbe-
...žali. Delavci so takoj tekli za nji-
...mi in število preganjancev je na-
...raščalo in kmalu so ujeli bandita
...Goldberga in Bergha.

Dva policaja sta bila kmalu na
...mestu in pograbila sta roparja,
...da ju odvedeta na policijsko po-
...stajo. S tem početjem pa ni bila
...zadovoljna ljudska množica. Nek-
...do v množici je viknil: "Prinesite
...vrv, da ju ozdravimo." Glas je
...hitel od ust do ust in nekateri iz
...množice so šli iskat vrv, da linča-
...jo roparja. Mejitom je nekdo te-
...lefoniral na poljejo, da hoče ljud-
...stvo linčati dva roparja, ki sta bi-
...la zasačena pri delu. Kmalu je pri-
...držal na lice mesta policijski voz
...in policaji so hitro vrgli nanj to-
...lovaja, da ju odpeljejo izpred oči
...razkačenega ljudstva. Toda ljud-
...stvo se je takoteno oklenilo po-
...licijskega avtomobila, da je šofer
...še po treh blokih pognal avto-
...mobil.

Tolovaja sja so oddahnila, ko je
...avtomobil zdrknil naprej, in eden
...njiju je spravil roparskim humor-
...jem rekel porogljivo: "Ej, tu-
...kaj je prijazna sosedečina."

NADEBUDNA MLADINA.

Chicago, Ill. — Louis Kuch,
...starinar, je vozil skozi stransko
...ulico blizo vogala, kjer se križa-
...ta Elmova in Clarkova ulica. Po-
...biral je cunje, papir, stare čevlje
...in drugo starino. Ko je zavil v
...stransko ulico, je nekaj paglav-
...cev skočilo na njegov voz in za-
...pavilo papir. Kuch je skočil raz
...voza, ko je videl, da je v nevarno-
...sti. Stekel je za paglavci. Komaj
...je napravil nekaj korakov naprej,
...je iz skrivšče stopil neznanec in
...udaril starinarja s kladivom po
...glavi.

Starinarja so prepeljali v bolni-
...šnico in zdravniki izjavljajo, da
...je malo upanja, da okreva.
...Več ljudi je videlo dogodek.
...Dali so popis o neznanec in nade-
...budnih dečkih policiji, ki jih zdaj
...išče.

VERSKI KONKURENTI MED SEBOJ.

Chicago, Ill. — Na križišču Aa-
...kove ulice in Miltonove ceste, sta
...rev. W. S. Fleming in rev. Joseph
...M. A. Papa, oba metodista, prid-
...gala Italijanom nauke veroizpoved-
...danja. Naenkrat je neki katoliški
...duhoven s svojimi ovčicami pri-
...šel peti, da zmoti pridigarja. Rev.
...Fleming je prišel peti "America,"
...ko je umolknil, je pričela opozi-
...cijonalna stranka peti ravno to
...pesem. Nastal je mir in metodi-
...stovski pridigar je pričel pridiga-
...ti, a v tem trenutku so ga katoli-
...ški konkurentje pozdravili z gn-
...lim ovočjem in jajci.

Pater Skaza bo v svojem nabo-
...znem listu dejal, da to ni nasilje,
...ampak prava verska gorečnost, ki
...podžiga vernike, da so pripravlje-
...ni pretrpeti najhujše muke za če-
...dino zveličavno cerkev.

ŽRTVE VROČINE.

Chicago, Ill. — V sredo popold-
...ne je vročina malo odnehala,
...kljub temu je umrlo deset oseb ra-
...di vročine. Toploter je kazal le
...88 stopinj nad ničlo.

V Greater New Yorku je vroči-
...na zahtevala 101 sloveško življe-
...nje, več sto oseb je pa omedlelo
...valed vročine.

In vendar bi bile žrtve v veli-
...kih mestih mnogo manj številne,
...če bi mesta imela več javnih ko-
...pališč in drevesnih nasadov. Vro-
...čina pobere največ žrtve med si-

K NABORU JIH POKLIČEJO MOGOČE 90.000, DA DOBE 24.902 REKRUTOV.

Chicago, Ill. — V Chicagu so
...jih pričeli klicati k naboru v sre-
...do. Z delom so pričele le nekatere
...naborne komisije. Pozvanih je bi-
...lo k naboru okoli 1.000 fantov
...in mož in pred soboto bodo težko
...vse naborne komisije pričele z na-
...bori.

Vsa znamenja kažejo, da jih bo
...okoli 40 odstotkov nesposobnih za
...vojaško službo. To se je pokazalo
...že prvi dan pri zdravniški prei-
...skavi.

Po tej prvi preiskavi cenijo, da
...jih k naborom pokličejo okoli
...90.000. To pomeni, da bo moral
...skoraj vsak tretji registriraneec
...k naboru.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

Stevens Point, Wis. — B. Stan-
...ka je skozi okno vlomil v stano-
...vanje svoje ločene žene Avguste
...in ji s nožem prizadel rano na
...trebuhu in na nogi. Na to je sko-
...čil skozi okno in si prerezal vrat.
...Ženo so prepeljali v bolnišnico,
...moža pa v mrtvašnico. Stanka za-
...pušča devet otrok.

SPREVEDNIK - TAT JE POBE- GNIL IZ ZAPORA.

Chicago, Ill. — Arthur Hause-
...na, ki je bil podnevu sprevednik,
...ponoči pa tat, ni imela policija
...dolgo pod ključem: Že prvo noč
...je prepilil omrežje v svoji celini
...in se poslovil od nje, ne da bi po-
...liciji naznanil njegov novi na-
...slov.

LADJA Z RANJENCI JE NA- SEDLA.

Halifax, N. S. — Bolniška lad-
...ja, ki je prihajala iz Anglije s
...600 ranjenimi in bolnimi kanad-
...skimi vojaki, je nasedla zunaj lu-
...ke pri Shebucto Headu.

PRIPOROČAM SE

vsem rojakom za obilen obisk
...moje
...kavarne in restavracije
...Dobra postrežba z vsakovrst-
...nimi jedili. Moje geslo je "Lačne
...nasititi". Pridite in gotovo boste
...zadovoljni z mojo postrežbo. Pre-
...pričajte se to je najglavneje.
...Martin Horn, 6034 St. Clair Ave.,
...Cleveland, Ohio.

POZOR!

Vsem Slovincem in Hrvatom
...v La Salle, Ill. in okolici se to-
...plo priporočam za nabavo NOVE
...OBLEKE ali SUKNJE. Postreže-
...ni boste najboljšje pri meni. Či-
...stam likam in popravljem stare
...obleke. Cene zmerne postrežba
...točna, delo in blago prve vrste.
...Slovenski krojač.
...JOHN ERMENC,
...Narodni Dom — La Salle, Ill.
... (Aug. 1-31)

LAW SCHOOL

C Day and Night Law Classes. 22
...A years' success. 1800 Graduates.
...Free Oratory—3 Years' Practice
...C Course. Finest Class Rooms in the
...O City.

DAY AND NIGHT HIGH SCHOOL COURSES

Prepares for College, Law, Medicine,
...Dentistry or Engineering, in the short-
...est possible time. or Catalog Address
...Chancellor J. J. Tobias, 53 W. Jackson
...Bldg. Tel. Wab. 5593.

KADITE TILMAN CIGARE.

Unike izdelane
...Ilybus Cigare 10c
...S. N. F. J. Cigare 10c
...Tilman Cigar Co.
...AUBORA, MINN.

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.
...IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
...Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s
...SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI
...Mi poslužimo znanim vlagateljem v stare domovine po najnižjih cenah.
...Pridajemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
...MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

Slovenska Narodna Podporna Jdnota

Ustanovljena 9. aprila
...1904.
...GLAVNI STAN: 2657-58 SO. LAWNDALE AVE.,
...CHICAGO, ILLINOIS.
...UPRAVNI ODBOR:
...Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
...I. Podpredsednik: J. Bratkevič, R. F. D. 4, box 24, Girard, Kans.
...II. Podpredsednik: Josef Kukulj, 2409 Ewing ave., So. Chicago, Ill.
...Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
...Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
...Zapisnikar: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.
...NADEBNI ODBOR:
...Josef Ambrožič, 351 box, Canonburg, Pa.
...Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
...F. S. Taucher, 674 Ahsay Ave., Rockspring, Wyo.
...POBOTNI ODBOR:
...Anton Hrsat, 811-90th Ave., New Duluth, Minn.
...Josef Radisek, box 432, Smithton, Pa.
...Rudolf Pleterski, 436 box, Bridgeville, Pa.
...Jakob Miklavčič, L. Box 3, Wilcox, Pa.
...M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.
...UREDNIK "PROSVETA":
...Josef Zvertnak.
...VARNOVNI ODBORNIK:
...F. J. Kern, M. D., 6203 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
...VSE DENARNE ZADRŽBE IN STVARI, ki se sličejo gl. upravnega odbora
...in S. N. F. J. naj se pošljajo na naslov:
...JOHN VERDERBAR, 2657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
...PRITOŽBE/GLEDE GENERALNEGA POZLOVANJA se pošljajo na na-
...slov:
...JOSEF AMBROŽIČ, Box 261, Canonburg, Pa.
...KADEVE PREPILITVE VERBINE, ki sta jih rekli prva in druga in
...stanca, se pošljajo na naslov:
...ANTON KRAS, 811 - 90th Ave., New Duluth, Minn.
...VSI DOPISE, razprave, članki, znanstvena št. na "Prosveto" se pošljajo
...na naslov:
...UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
...VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglebi, se pošljajo na naslov:
...UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-58 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
...V korespondenci s tajništvom S. N. F. J. udeleževam in upravljam
..."Prosveto" na rabite imen uradnikov, naravnih napisih naslov, ko je to nave-
...den ako šelite, da bo vsaka stvar hitro rešena.
...Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretji četrtak
...v mesecu. Zabelež ob sui uri popoldne.

NAPREDEK.

Prosveta piše za blagostanje
...ljudstva. Ako se strinjaš z njeni-
...mi idejami, podpiraj trgovce, ki
...oglašajo v Prosveti. V zalogi i-
...mam vse za vsakdanje potrebšči-
...ne po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK

Hermnia, Pa.
...ULJUDNO SE PRIPOROČAM
...vsem Slovincem, da me podpira-
...te in pridete k meni kupovati
..."grocerijske" potrebščine in
...sveže meso. V zalogi imam vsega
...dovolj in Vam lahko dobro in
...točno postrežem. Podpirajte nas,
...ki oglašamo v "Prosveti".
...R. BERLINER
...De Pus, Ill. (avg. 1-7)

100---120 dolarjev v dveh tednih

zasluzijo nekteri delavci v Klamar, Pa., Heshbon, Pa., Valiers,
...Pa., in v Dias, Pa., premogokopih družbe IDAMAR COAL CO.
...Rovi so varni, ni dosti mokrote, ne plina, najvišja plačilna
...lestvica. 6 sobna stanovanja se dobe v najem za \$7.00 na
...mesec z vrtno, kletjo itd., cerkve in šole so blizo. Premogorovi
...so 1/2 in do 1 milje oddaljeni od mesta. Ni stavke, ne nere-
...dov, unijski rudniki. Pridite pripravljeni za delo, ali se pa
...izglasite pri
...Supt. D. R. Williams, V IDAMAR,
...Pennsylvania
...ali pri
...Mr. Vernon F. Taylor, V IDIANA,
...Penn.

30% plača povišana od prvega Jan.

Kje je še kateri varni-suh-premogorov z
...dobro streho in priliko, da si lahko zaslužite
...ta denar? \$100-\$120 v dveh tednih
...in še celo več, kdor hoče trdo delati.—
...\$7 za 7 sobna stanovanja. Cerkve, šole, itd.
...Pridite pripravljeni za delo
...ali pa se zglasite pri
...Allegheny River
...Mining Company,
...Kittanning,
...Pennsylvania.

NORTH SIDE STATE BANK

ROCK SPRINGS, WYO.
...IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
...Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s
...SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI
...Mi poslužimo znanim vlagateljem v stare domovine po najnižjih cenah.
...Pridajemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
...MOČNA, KONZERVATIVNA IN NAPREDNA INSTITUCIJA.

DR. VELMIER DEŽELIC: V službi kalifa.

Zgodovinski roman. (Muhamedovci)

Naprej, prokleti lopovi! Ali se plašite teh ničel? Naprej! Udrite, bijte, koljite, sekajte, palite — je vpil z nadčloveškim glasom, da so se mu delale pene krog ust.

Ali v tem ga zadene pušica v prsi. Zamahne z rokami in pada. Vendar ni bil ranjen smrtno. Izdere strelco, in se vnovič vzpne na konja, s pomočjo svojih ljudi. Vendar je padeč Abubekrja prestrašil njegove čete.

Jele so se umikati.

Ali to umikanje ni bilo podobno begu, ker so bile afriške čete obkoljene od meščanov. In tako se je strašni boj nadaljeval. Z nadčloveško silo so si morale afriške čete delati pot skozi goste vrste kordovskih prebivalcev. Ura za uro je potekla, polnoč je že davno minila, ko so zadnje afriške čete odšle v svoje vojašnice.

Te čete so bile zmučene, nezadovoljne in oslabiljene, a vendar so morale z vso naglico utrjevati čvrste vojašnice, ker so vedele, da jih čaka na novo boj, ko napoči jutro.

Ognji so razsvetljevali nasipe. Hešam ben Soliman je hodil od čete do čete in jih bodril, da še ni vse izgubljeno in da jutri gotovo zmaga.

Namemu pa je srce krvavelo, ko se je spomnil ranjenega brata Abubekra, ki je vzdihoval na svojem perzijskem čillmu. Zdravnik mu je menjaval obkladke in mu jih polagal na rano.

XII.

Takoj ko je zapustil Abubekr ječo, se je Strezinja vnovič onesvestil.

Ta nezavest je trajala dolgo časa in ko je zopet odprl oči, je bil v temi.

Sprva mu je bilo, kakor bi se ne mogel spomniti, kje je in kaj se je zgodilo z njim. Misli je, da je v svoji sobi in da se je uprav prebudil iz grdih sanj.

A kmalu je čutil na nogi hudo bolečino. In ko se je hotel obrniti, je začutil, da mu tičijo roke v okovih.

To ga je takoj spomnilo vsega, kar se je zgodilo z njim.

Mili Bog — vzdihne ožno — tako se tedaj končuje moje mlado življenje? Zato sem prišel iz svoje mile domovine Hrvatske v te daljne kraje, da poginem od zločinske roke. Zato sem te tedaj ostavil, mila mamica, da mi strohne kosti v neposvečeni zemlji nevernikov, sredi teh ubijalcev, ki so me ujeli? Kdo je, kaj se storilo z menoj, morda nameravajo še kaj hujšega, nego je smrt.

Ta misel ga je napolnila z grozo. In spomnil se je Fatime.

Kaj je ž njo, tem krasnim otrokom? Kakva usoda jo je zadela? Morda hušča od moje? Morda je divji nasilnež, Abubekr, vsled njegove ljubezni, okrutno mučil revico? V trenutku — ko sem mislil, da je osrečim, in da je našla v meni svojo bodočnost, svojo zaščito in pomoč, a prinesel sem ji tugo, bolelost, morda celo smrt.

In v tem hipu je Strezinja pozabil na sebe, na svoje muke in bolečine. Njegova duša se je povsem uživila v njeno usodo.

Zakaj? Zakaj — se je spraševal — zakaj dopušča božja previdnost, da trpi nedolžno bitje, v katerem so združene vse dobre in lepe lastnosti tega sveta — lepota telesa in lepota dekleške duše. Zakaj mora to dobro in nedolžno dekle, tako milo in blago, toliko trpeti, ko drugi lopovi in krvoloki, razbojniki in ubijalci hodijo po svetu nekaznovani? Kje je tu božja previdnost?

Spoznal je, da so to brezbožne misli, ali ni vedel najti nobenega odgovora. Bol, silna bol mu je pograbila srce in jel je trgati okove z rokama, da so mu krvavele.

Po vzduhu se je razlegal žvenket okov. Kakor da je ta vzduh oživel in kakor da je ta žvenket jel buditi strašne, mrke sence mrtičev, katerih kosti so počivale tukaj.

Strezinja ni videl ničesar, ničesar opazil. Ali zdelo se mu je, kakor bi nekaj drhtelo, nekaj šepetalo, kakor bi se mu nekaj približevalo in mu hotelo nekaj reči, a on ne more razumeti.

Naposled se mu je zdelo, kot bi nekdo vzdihnil trikrat globoko in težko. Ta vzdihljaj je bil tako grozen, da se mu je zledenilo srce, in so mu vstali vsi lasje.

Vsi dobri duhovi hvalijo Boga, ali ga hvališ tudi ti — je vprašal in napel vse sile, da je spravil te besede iz grla.

To staro formulo ga je naučila pokojna babica, da jo izgovarja, ako bi ga strašile pošasti, volkodlaci, črti ali Jagababa.

Po tej zakletvi je poslušnil, da bi slišal odgovor. Ali vse je ostalo tiho in mirno.

In nenkrat se domislil, ali ni morda to duh njegove Fatime, ki se mu na ta način javlja.

To ga je zopet spomnilo na žida-učenjaka, pri katerem je iskal modrosti.

Kako je ta človek vedel za njegovo usodo, kako je zanimal o njegovi ljubezni do Fatime? Drugače to ni bilo mogoče, kakor da so mu povedali duhovi.

Ako bi bil on, Strezinja, bolj poučen v skrivnosti magije in skrivnosti istočne mistike, evo sedaj bi se lahko pogovarjal z ujo, svojo Fatimo, sedaj, če je v resnici umrla.

In obžaloval je, zakaj ni slišal stavec in se povsem posvetil njegovi mračni znanosti. Mar ni imel starec prav? Ako bi se odrekel Fatime, bi bil danes svoboden. Niti na misel bi mu ne prišlo, da bi jo iskal tu, kjer mu mrela smrt ugrablja mlado življenje. Ona bi ne vedela zanj in bi ne trpela.

Zakaj ga ni poslušal? Zakaj ni bil pameten in se vdal svetu duhov, onemu svetu, ki je neviden, a je močnejši od zemeljskega? Zakaj ni prodrl v globoko skrivnost? Ostal je, kakor črv na zemlji, iskajoč zemljo in trudeč se za prahom.

Kdo mu sedaj vrne Fatimo, kdo mu vrne to, kar je mrtvo, ko se pa mrtvo telo ne da obuditi niti s pomočjo magije in mistike?

Njemu je zavladala smrt in on se ji je pokoraval.

Človek sem, slab in nejunaki, ki sem ostal na pol pota. Bil sem slab in bojazljiv. Moj Bog, kako pusto, kako prazno je v mojem srcu!

XIII.

Drugi dan se je bitka nadaljevala. V Kordovi se je zbralo naroda ogromno število in brezmejna je bila njegova besnost. Mnogo meščanov je padla od mečev telesne straže berberske, mnogo meščanov je preliho svojo kri. To kri treba osvetiti. Pohiteli so očetje padlih sinov in sinovi padlih očetov, da se maščujejo. Vse, kar je moglo v Kordovi nositi orožje, vse to je vstalo zoper berbere in navallilo proti vojašnicam.

Berberski vodje so prekmalu uvideli, da je zidovje vojašnice preslabo in da je gnjev naroda strašen a vojska berberska preslaba.

Med tem, ko so jeli meščani in vojaki Muhamedovi naskakovati vojašnice, je Hešam ben Soliman zboroval z glavnimi vodji in odločil, naj se prebijejo skozi narod, ter poiščejo v utrdbah svoje prijatelje.

Ali to ni bilo tako lahko. Na treh krajih so navallili meščani na vojašnice in hoteli preplezati zidovje z lestvicami. Berberi so je čakali s puščicami in jih odgnali.

Meščani pa se niso dali splahiti, temveč so privlekli oblegovalne stolpe in takoj se je videlo, da pretežna večina naroda premaga in uniči berbere, ako jim nikdo ne priskoči na pomoč.

Kordovci nam delajo skrbi — reče Hešam ben Soliman svojemu bratu, ki se je z nadčloveško silo trudil, da bi zatajil svojo rano in bolečine.

Prokleti Wadha el Ameri! Lahko se nam smeji, a jaz sem se nadejal, da ga vidim zvezanega pred seboj — reče Abubekr.

Pomiri se — reče brat — kar ni, to se še lahko zgodi. Še nismo izgubljeni. Še imamo vojsko in lahko še dobimo močnih prijateljev. Sedaj je važno, da nas ti lopovje ne pobijejo v našem lastnem gnezdu.

A časa ne smemo gubiti.

Prav imaš — odvrne brat z nekako bolestnim glasom, videč blede lice Abubekrjevo. Takoj ukažem izpad.

Smelo je to in mnogo jih pade.

Druge pomoči ni, ubogi brat moj. A povej mi, ali se še lahko bješe? Ali niso tvoje rane pretežke? Niti morda preslab, ker si izgubil toliko krvi?

Alah nas naj čuva — je odgovoril Abubekr.

Med tem je Hešam ben Soliman šel z golim mečem do glavnih vrat in vzkliknil, postavivši se na čelo svojih čet.

Naprej, junaki!

Nato se odpro vrata in vse je planilo za njim. Strašno klanje, ki je prenehalo včeraj, se je sedaj nadaljevalo. Berberi, vedoči, da je njihovo življenje na kocki, niso štedili, nego krali vse, kar jim je prišlo pod roko. Hešam ben Soliman je bil povsod, kjerkoli je pretila nevarnost. Njegov brat, Abubekr, ki je včeraj delal čudeže junakstva, se je danes slabo boril, zakaj rana ga je močno ovirala. A ni pobesil rok, nego sekal z mečem, kjer je le mogel.

Ven iz mesta — to je bilo geslo. Vendar se to ni dalo kar tako izvršiti. Kakor divji tigri so naskakovali berberi na ljudstvo.

Jak in stok je donel na vse strani. Trupla, ki so ležala od sinoči po ulicah v mlakah krvi, so bila poteptana in razmrevljena od konjenice in pihote. Berberi so vedeli, da morajo prodreti iz mesta in da ni časa pleniti po hišah, vendar so, kjer so mogli, plenili in puščali. Razbijali so vrata in okna in kar jim je prišlo pod roko, da se tako osvetijo nad zmagovalci.

Tako so se v divjem plesu prerili že do mestnih vrat. Ljudstvo, ki se ni nadjalo tako silovitega navala, se je v prvem hipu nekoliko splahilo. Aji to prvo začudenje in plahost je kmalu prenehalo in berberi so občutili, da so kordovski meščani hrabri ljudje in mnogi berber je izdihnil svojo dušo. A drugače izhoda ni bilo, nazaj iti se ni več dalo. Treba se prebiti skozi sovražne vrste.

Prebiti se skozi sovražne vrste je pomenilo, izgubo mnogih žrtev. Z ene, kakor z druge strani je padlo mnogo junakov v tem meščanskem boju, a še vedno niso mogli berberi prodreti vrst besnih meščanov.

Naprej — vpil je Hešam ben Soliman. — Vrzite se na meščane s kopji. Pokažite, da ste junaki.

Z novo silo, z novo močjo so se vrgli berberi naprej. Naposled se jim je posrečilo priti do izhoda mestnih utrd.

Tu je Hešam ben Soliman s svojim bratom zaostal, ker, kakor je bil prvi, ki je planil iz vojašnice, tako je hotel, da odide prej zadnji vojak iz mesta, predno odide on.

Alli ta smelost mu je bila v pogibelj.

V tem trenutku so navallili oddelki kričanskih andaluzijskih čet in ga odrezali od svojeev.

Tako je ostal z Abubekejem in nekaterimi v vrstah sovražne vojske.

Sprevidel je, da je izgubljen, vendar ni izgubil poguma.

Z mečem v roki je stal in se boril junaksko. Videl je, kako pada mož za možem njegovih zvestih, a on, kakor bi bil nedotakljiv.

Naposled ga pograbila dva močna Andaluzana ter ga vržeta na tla. Ko se je to zgodilo, je nastal rtišč in veseli vzkliki so zaorili po mestu. Ko so berberi, ki so bili že izven mesta, slišali te vzklike, jim je bilo takoj jasno, da se je zgodilo nekaj strašnega. Hoteli so nazaj v mesto, a železna vrata so bila zaprta in na okopih je stala vojska. Vsi berberi, ki so še ostali v gradu, so bili vjeti in odvedeni pred kalifa Muhameda.

(Dalje sledi.)

Iz jugoslovanskih krajev.

Tudi mi Jugoslavlani pričakujemo od svojih zastopnikov, da bodo v parlamentu odkritoarjeni in možati glasniki teh težnj. Zavedajo se velikega zgodovinskega trenutka, od katerega pravega razumevanja zavisi vasa naša bodočnost in zavedajo se, da je rešitev našega jugoslovanskega vprašanja eden najvažnejših in najnujnejših problemov države in svetovne vojne, morajo zahtevati naši poslanci z največjo odločnostjo ujedinjenje in neodvisnost celokupnega našega naroda v okvirju monarhije. Pred to največjo nalogo se morajo umakniti sedaj vsi drugi oziri.

Kot prvi predpogoj za vsepeko delovanje parlamentarnih zastopnikov smatramo edinstveno organizacijo vseh jugoslovanskih poslancev, ki bo že sama na sebi izraz narodne težnje za ujedinjenje. — Tako "Sl. Narod."

"Slovenec" je prinesel članek istega dne ki se glasi: "Pri večerajnji seji ožjega sveta "Slovenske Ljudske Stranke" je predložil načelnik stranke dr. Šušteršič naslednjo izjavo, katero je svet soglasno odobril. Izjava se glasi: Stranka stopa v novo dobo ustavnega življenja, v popolnem zavedanju svoje dolžnosti napram narodu in državi.

Na podlagi ogromnih žrtev, katere je doprinesel v tej vojni hrvatsko-slovenski narod za obrambo domovine in države, naglašuje stranka trdno prepričanje, da se bodo skoro uresničile težnje hrvatsko-slovenskega naroda za celokupnim ujedinjenem v okvirju monarhije.

Ker so v tej temeljni težnji vse hrvatsko-slovenske stranke istega mišljenja, jih pozivlja "Slovenska Ljudska Stranka" k edinstvenemu delovanju v vseh zakonodajnih skupščinah.

Ogromne žrtve hrvatsko-slovenskega naroda najodločnejše zahtevajo razširjenje narodnih pravic na vseh poljih javnega življenja, ki bo vredno ogromnih žrtev naroda, v smislu zdrave in svobodne narodne samouprave, izključitvijo uradnikov drugih narodnosti iz hrvatsko-slovenskega ozemlja, ki ne morejo razumeti čutil in težnj naroda in ki do stikrat ne poznajo in ne razumejo narodovega jezika. Stranka postavlja vse svoje sile v službo mednarodnega pokreta za povzdiga časnega in trajnega miru."

Tako piše "Slovenec" — uradni glasilo S. L. S. Ako se oziramo na to izjavo Šušteršiča, ne moremo drugače misliti, da dela kot kakšen hinavec, ako namreč poznamo prejšnjo njegovo delovanje. V tej izjavi zahteva on odstranitev vseh nemških uradnikov iz slovenskega ozemlja. Toda, ako pogledamo nekaj let nazaj, n. pr. deset ali pa samo pet, pa bomo takoj spoznali, koliko je vredna ta njegova izjava. S. L. S. je največ pripomogla, da je toliko uradnikov nemške narodnosti v Slovenskih krajih. Kdo je pripomogel, da so koroški Slovenci izgubili en mandat za državno-zbornskega poslanca? Da bi se toliko spreobrnil, ne more nobeden verjeti, posebno še za Šušteršiča ne. Njemu diši adnistraki portepj in radi tega bi se rad prikupil Slovence, da bi delovali na to in mu pripomogli do ministrskega stolčka. Ko bi on hotel v resnici tako delovati za korist in pravice Slovencev, kakor izjavlja sedaj v tej izjavi, bi že nešteto krat lahko pokazal svojo ljubezen do slovenskega naroda. Toda on je ravno nasprotno deloval, kot pa prej obljubil. In to so tudi Slovenci spoznali in večina jih je proti imenovanju Šušteršiča za ministra.

Kar se tiče vsebine obeh izjav sta v bistvu enake. Obe zahtevata večje svobode in pravice ter zjedinitve vseh jugoslovanskih krajev v eno celoto. In vse to je zopet obstalo samo pri zahtevah. O avstrijskem parlamentu prinaša "Sl. Narod", še en članek v katerem se naslanja na rusko revolucijo in iz tega izvaja, da so se v Avstriji razmere tudi nekoliko predrušile. Piše, da je tudi v Avstriji zavel svobodnejši veter. O tem so se takoj prepričali, ko je bilo zasedanje parlamenta. Kakor hitro so povzdignili slo-

vanski poslanci glas za svoje narodne pravice, je vlada takoj poslala poslance domov. Nadalje piše, da se deluje za preureditev Avstrije. To se dela že ves čas, odkar traja vojna in še sedaj ni to delo končano.

In se bo tudi še nadaljevalo, dokler jo zunanje sile ne bodo prisilile, da se preuredi. In ko bo bodo prisilile, se bo toliko preuredila in tako, kar si sama nikdar neželja, vlada namreč ne država. Nadalje pravi: "Že se postavlja čvrsta slovenska fronta, ki bo zapisala na svojo zastavo preureditev in obnovitev države, njeni narči sicer niso eni in isti, ali njen cilj je samo eden."

Da imeli so enake cilje in enake težnje in drugačne načrte, toda prišli niso do svojih ciljev, ker jim je vlada prekržala račune, ker si drugače ni znala pomagati. Zahtevali so mir in narodno avtonomijo vseh narodov. Seveda vlada ni hotela nič slišati radi pritiska nemških poslancev in "komande" iz Beplina. Radi tega bodo še lahko zahtevali to, dolgo predno jim bo ugodeno.

Da avstrijska vlada še vedno ne misli na mir brez aneksij, se jasno razvidi iz resolucije, katero so vzprejeli člani avstrijskega političnega kluba na seji, katera se je vršila na Dunaju. Da bi kolidor mogoče lepo izgledala ta aneksija, jo zagovarjajo s tem, da hočejo na ta našin rešiti balkansko vprašanje in da hočejo združiti vse Jugoslavlane v eni državi v okvirju avstrijske monarhije.

Ta avstrijski politični klub, kateri sestoji iz pravnikov, publicistov in starih vojakov, ali veterancev, kateri so pa zagrinjali pristaži stare avstrijske vladne politike, so se že prej začeli pogajati z Madžari. Toda ta pogajanja so se razbila, ker bi bila s tem Ogrska država jako oškodovana, ker bi se namreč ta rešitev jugoslovanskega vprašanja rešila na škodo Ogrske. Radi tega so se začeli pogajati z Jugoslavlani samimi in so pozvali Slovence, Hrvate in Srbe na skupno sejo, kjer bi o tem razpravljali. Temu pozivu pa se niso odzvale vse stranke. Poziv je odločno zavrgla hrvatsko-srbska koalicijska, slovensko-napredna stranka in Starčevićeva stranka. Vse te stranke so izjavile, da bodo o tem razpravljale na pristojnem mestu, t. j. v hrvatskem saboru odnosno v državnem parlamentu.

Najbolj značilen je govor nekega Karla Deneerja kateri je govoril o zatiranju Hrvatov pod madžarsko vlado. Govoril je, kako so Hrvati zatirani v Tiszovi Ogrski in toliko časa bo ostala politika glede vseh narodnostnih vprašanj nejasna, dokler se bo vladalo z detektivji, kakor sedaj v Srbiji. Rekel je, da je rešitev jugoslovanskega, oziroma balkanskega vprašanja v tesni zvezi z rešitvijo problema svetovne vojne, vsled česar se ne more več prezirati ali zapostavljati ta zgodovinska potreba.

Za tem Dancercjem so nato govorili še drugi govorniki in so naglašali isto, da se mora združiti Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo in nekateri so predlagali, da se mora najprej rešiti vprašanje glede teh treh držav ozir. dežel. Resolucija, katero so potem koncem seje vzprejeli, zahteva odločno aneksijo Srbije in Črnogore.

Ta resolucija se glasi: "Za potrebno se smatra ujedinjenje vseh Hrvatov in Slovanov in vseh osmerih jugoslovanskih pokrajin z avtonomno ustavo na podlagi paritete z Ogrsko."

Pod osmerimi jugoslovanskimi pokrajinami razumevajo: Slovenski del Štajerske in Koroške, Kranjsko, Primorsko, Hrvaško Slavonija, Dalmacijo, Srbijo in Črnogoro.

Ako bi se to vresničilo, bi bila avstrijska vlada gotovo popolnoma zadovoljna, ker bi na ta način dobila pod svoj vpliv do malega ves Balkan. In gotovo je, da je to sugestirano od avstrijske vlade, ker so ravno člani tega avstrijskega političnega kluba zagrinjali pristaži starega avstrijskega političnega režima.

Najbolj značilno je pa to, da Madžari nočejo o tem nič slišati. Kajti ako bi se to vresničilo, bi bila Ogrska zelo oškodovana. Še bolj značilno je pa to, da se niso hoteli odzvati temu povabilu vse politične jugoslovanske stranke, da bi skupno razpravljali o tem

Saj se vendar zahteva združitev vseh Jugoslovanzov v eno državo. Saj to zahtevajo vse jugoslovanske stranke? Ko bi delovale jugoslovanske politične stranke zvezi z avstrijskim političnim klubom, kateri ima gotovo vpliv pri avstrijski vladi, bi tovo dosegli to, po katerem bi ko vsi Jugoslavlani hrepenijo, da v tem mora tičati nek del vzrok, da so se odpovedali n. brže je to, da ne zaupajo Nemcem, da bi reševali jugoslovansko vprašanje in da je na že vse skupaj sama komedijska nič drugega. Mogoče je vse skupaj samo past in da hočejo pridobiti jugoslovanske poslance za kak drugo politično stvar. Naj bi za hoče, Nemcem pri tem ni za zaupati. —

Zastona

ČAJ NA POSKUŠNJO 15 ČUDOVITIH ŽELIŠČ vseljavje vita zdravila iznajdba FLOHNER LLINGERJEVEGA PATITEGA LIŠČNEGA ČAJA. Če imate trpe zaprtje, nečisto kri, želodčno neost, glavobol, jetrno ali ledvično leut, nam pošljite vaš naslov na daniel in prejmete brezplačno zav. Naslov: MOLLINGER MEDICINE CO 24 Mollinger Building 14 East Park Way. (N. E.) PITTSBURGH PA.

ROBERT W. LAY ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago ki je izdelal načrt za gl. u. S. N. P. J. se priporoča Slovencem za izdelovanje stavbinskih načrtov. Tel. Franklin 5601 TEL. NA DOMU AUSTIN

Oproščen 20 letnega bolehanja na želodcu.

Tomo oKsek, 1242 Manning Youngstown, Ohio, je poslal deči dopis H. H. Von Schlicku delovatelju Bolgarskega Krva Čaja: "Nad 20 let sem trpel vsled lodčne boleznii in veliko sem narjara potrošil za raznovrstna zdravila in brez, da bi mi pomag vsaj toliko kot vaš Bolgarski Čaj. Mo želodce je sedaj novo preorojen in se veliko večjega počutim.

Veliki zavoj Bolgarskega Krva Čaja, ki zadostuje za 5 mesecev pošiljamo za 1 dolar, 6 mesecev za 2 dolara, 1 leto za 3 dolara in vse krajše čase za 1 dolar. Marvel Products Co. 8 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Opomba: Ako želite zavarovati vašo pošiljate pošljite deset centov več.

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK 138 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler zdravnik... (Detailed text about medical services and contact information)